

Dísznyereg

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	52.2863.1
Készítés ideje:	17. SZÁZAD KÖZEPE
Készítés helye:	Törökország (Oszmán Birodalom)
Anyag:	aranyozott ezüstlemez; bőr; ezüstoffonallal lánsszírozott selyemszövet; faváz; nefrit; rubin
Technika:	aranyozott ezüst skófiúmhimzés
Méretek:	magasság: 60 cm hosszúság: 51 cm szélesség: 31 cm

A 17. századi magyar főúri dísz-lófelszerelések elengedhetetlen része a drága szövettel borított, ékkövekkel kirakott, arannyal himzett dísznyereg. Az európai nyergek mellett igen kedveltek voltak a ló hátára nem nehezedő, könnyű portai munkák, a *kármán*, *murat* stb. néven nevezett török nyergek is.

Az Esterházy-kincstár anyagában tíz török nyereg maradt fenn, kettő kivételével erősen roncsolt állapotban. Nyergünk – a két restaurált darab egyike – elől magas, keskeny nyakú, kis gombú, hátul széles, félköríves kápájú. Ülőkéje keskeny, rövid, két oldallapja ovális alakú. Kápáját rubinokkal kirakott aranyozott ezüstlemez borítja, ülőkéjének és két oldallapjának huzata aranyskófiúmmal himzett és ezüsttel átszőtt selyemszövet, ún. *szerászer*. A török nyergeknek ezt a típusát – melynek jellegzetessége a karcsún felnyúló, gombban végződő első kápa, valamint a széles, félköríves hátsó kápa –, egykorú kifejezéssel *kármán* (karamániai) nyeregnek nevezzük.

A nyerget elsőként a fraknoi Esterházy-kincstár 1685. évi inventáriuma említi: *Rubintos aranyas nyeregh ezeüst kengyelekkel*. (Az Esterházy-kincstár jelenleg ismert 13 nyerge közül ez az egyetlen ezüstsövet borítású és csak rubinokkal díszített nyereg.)

Irodalom

- Pásztor Emese: *Spectacle and Splendour. Ottoman Masterpieces from the Museum of Applied Arts in Budapest*. Sharjah Museum of Islamic Civilization, Sharjah, 2016. - Cat. 21
- Szerk.: Pásztor Emese: *Az Esterházy-kincstár textíliái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 37. (Pásztor Emese)
- Szerk.: Szilágyi András: *Esterházy-kincsek. Öt évszázad műalkotásai a hercegi gyűjteményből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 40. (Pásztor Emese)
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 2.13.

